

BESLUT

FT har i anmälan mot FG hävdad att FG förfarit oetiskt genom att (i) under kontraktstiden ensidigt införa krav för alla FT att ansluta sig till en IT-plattform, mot en extra avgift, (ii) försöka tvinga FT att ansluta sig till denna plattform, ehuru de vid avtalstecknandet utgått från att anslutningen skulle ingå i franchiseavgiften, (iii) säga upp deras franchiseavtal med omedelbar verkan då de nekat att ansluta sig till plattformen om inte detta kunde sku utan extra kostnad samt (iv) avstänga dem från vissa tjänster såsom fakturering i anslutning till uppsägningen. FT har också anmärkt mot att FG underlåtit att påtala FT:s påstådda avtalsbrott inom tre månader efter erhållen kännedom, trots att så krävs enligt ett tillägg till franchiseavtalet.

FT har anfört att kostnaden ifråga införts via den handbok som utgör bilaga till franchiseavtalet och att detta måste ses som ett sätt att kringgå avtalet genom att utnyttja en bilaga, som endast skall avse ”administrativa föreskrifter”, till att höja franchiseavgiften samt att handboken inte fanns i helt färdigt skick när avtalet ingicks. Det måste enligt FT anses oetiskt av FG att ensidigt införa en ny kostnad på detta sätt eftersom det varken i avtalet eller i handboken finns något som skulle tyda på en sådan möjlighet och kostnaden för FT är en central del i förutsättningarna för avtalstecknandet. På grund härav måste det också vara oetiskt både att grunda en uppsägning på FT:s vägran att ansluta sig till IT-plattformen och att avstänga FT från nödvändig service med omedelbar verkan.

FT vill att nämnden skall ge besked om hur franchiseavtalet skall tolkas beträffande ett ensidigt införande av kostnader under avtalstiden samt om fakturerings tjänsten ingår i service- (franchise)avgiften. Eftersom det enligt sedan tidigare fast etablerad nämndspraxis inte ingår i nämndens uppgifter att tolka avtal (detta ankommer på den mekanism för tvistelösning som avtalet anvisar) uttalar sig nämnden inte vidare häröver i detta konkreta fall utan endast principiellt (se nedan).

FG har bestritt att man i något avseende skulle ha behandlat FT oetiskt och har hävdad att ett besvarande av frågorna kräver en omfattande juridisk och ekonomisk utredning som inte kan företas i nämnden. I sakfrågan har man angivit att IT-plattformen diskuterats med franchise-tagarna på ett tidigt stadium, särskilt i franchisetagar-rådet., att det finns hänvisningar i avtalet till en bilaga i vars punkt 10.1.4 sägs bl.a. att ”För åtkomst till IT-plattformen behövs Internet” och att ”Alla kostnader för Internet bekostas av varje respektive franchisetagare” och att det alltså inte kunnat vara en överraskning för FT vare sig att man måste ansluta sig till IT-plattformen eller att detta medför kostnader. FG har också hävdad att uppsägningen varit avtalsenlig.

Nämndens bedömning:

I flertalet franchiseavtal ingår en regel enligt vilken franchisegivaren har både rätt och skyldighet att utveckla systemet eftersom detta verkar på en föränderlig marknad. Givaren har då rätt att införa ändringar i avtalet, oftast efter samråd med tagarna, ofta genom någon form av råd eller kommitté. Det slutliga avgörandet beträffande ändringen ligger dock hos givaren, som är ansvarig för systemet och därigenom för alla tagarnas väl och ve. Regeln kan ibland utformas genom en hänvisning till en handbok eller manual som förutsätts kunna förändras, så som skett i detta fall. Sådana regler är inte i sig oetiska. Tvärtom är de ofta nödvändiga för att systemet skall kunna utvecklas och bibehålla eller förstärka sin konkurrenskraft.

Kostnaderna för utvecklingsarbetet av denna art skall generellt stanna hos givaren. Dock kan vissa kostnader också uppstå hos tagarna vid genomförandet av sådana ändringar. Om dessa kostnader är rimliga/skäligen/försvarbara med hänsyn till tagarnas planerade omsättning strider detta alltså inte mot de etiska reglerna.

Mot denna bakgrund finner nämnden att FG i detta fall inte förfarit oetiskt genom kravet på anslutning till IT-plattformen. Nämnden fäster härvid särskilt avseende vid att det av utredningen framgår att det i handbokstexten anges att den är föränderlig, att frågan om IT-plattformen tagits upp till diskussion av FG på ett tidigt stadium och även med ett tagar-råd, att svaret blivit positivt hos övriga tagare, samt att kostnaden synes rimlig och försvarbar. Det spelar då ingen avgörande roll ur etisk synpunkt om eller på vilket sätt FT känt till eller möjligen inte helt förstått att anslutning till den anvisande plattformen kunde medföra en extra kostnad. Vilka juridiska och ekonomiska konsekvenser som kan följa av en tolkning av avtalet på denna punkt och av händelseförloppet i det konkreta fallet (uppsägningen, den indragna fakturerings-tjänsten m.m) ankommer det inte på nämnden att avgöra. Parterna hänvisas här till avtalets tvistelösningsregler.

Frågan om uppsägningen skett för sent eller ej har enligt nämndens mening ingen etisk dimension. Juridiska och ekonomiska konsekvenser härav får även dessa avgöras på sätt nämnts just ovan.

Med dessa uttalanden är ärendet slutbehandlat av nämnden.

Sthlm 2007 06 12

Johnny Herre
Ordf.

I ärendets avgörande har deltagit, förutom ordföranden, ledamöterna Björn Edstrand, Karin Kisker, Fia Sandberg och Lars Wigforss. Enhälligt.